

УДК 378.1:[37:796]

**ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
МАЙБУТНІХ ІНСТРУКТОРІВ ІЗ ФІЗКУЛЬТУРИ В ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ
ПІДГОТОВКИ**

©Малихіна Я.А., Чапідзе К.О.

Українська інженерно-педагогічна академія;

Інформація про авторів:

Малихіна Яна Анатоліївна ORCID 0000-0002-3188-7033 ; yana_malyhina@ukr.net; доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки, методики та менеджменту освіти, Українська інженерно-педагогічна академія; вул. Університетська, 16, Харків, 61003.

Чапідзе Ксенія Олександрівна ORCID 0000-0001-9788-7282 ; ksenia.chapidze@gmail.com; аспірантка; Українська інженерно-педагогічна академія; вул. Університетська, 16, Харків, 61003.

Стаття «Формування професійно-комунікативної компетентності майбутніх інструкторів з фізкультури в процесі фахової підготовки» присвячена дослідженню формування професійно-комунікативної компетентності майбутніх інструкторів з фізкультури для спеціалізованих навчальних закладів спортивного профілю інтернатного типу. Відстоюється думка, що в процесі формування професійно-комунікативної компетентності майбутніх інструкторів з фізкультури необхідно виокремлювати поняття «компетентність», «комунікативна компетентність», «професійна компетентність». Запропоноване авторське визначення професійно-комунікативної компетентності майбутнього інструктора з фізкультури та обґрунтовано необхідність його впровадження для удосконалення підготовки педагогічних працівників спеціалізованих навчальних закладів спортивного профілю інтернатного типу.

Дослідження цієї проблеми здійснюється авторами на основі аналізу, узагальнення та конкретизації передового педагогічного досвіду підготовки фахівців в галузі фізичної культури і спорту.

Ключові слова: компетентність, професійна компетентність, комунікативна компетентність, професійно-комунікативна компетентність, формування професійно-комунікативної компетентності інструктора з фізкультури.

Малихіна Я.А., Чапідзе К.А. «Формирование профессионально-коммуникативной компетентности будущих инструкторов по физкультуре в процессе профессиональной подготовки».

Статья посвящена исследованию формирования профессионально-коммуникативной компетентности будущих инструкторов по физкультуре для специализированных учебных заведений спортивного профиля интернатного типа. Отстаивается мнение, что в процессе формирования профессионально-коммуникативной компетентности будущих инструкторов по физкультуре необходимо выделять понятие «компетентность», «коммуникативная компетентность», «профессиональная компетентность». Предложено авторское определение профессионально-коммуникативной компетентности будущего инструктора по физкультуре и обоснована необходимость его внедрения для совершенствования подготовки педагогических работников специализированных учебных заведений спортивного профиля интернатного типа.

Исследование этой проблемы осуществляется автором на основе анализа, обобщения и конкретизации передового педагогического опыта подготовки специалистов в области физической культуры и спорта.

Ключевые слова: компетентность, профессиональная компетентность, коммуникативная компетентность, профессионально-коммуникативная компетентность, формирование профессионально-коммуникативной компетентности инструктора по физкультуре.

Malyhina Y.A., Chapidze K.O. "Formation of professional and communicative competence of future instructors in physical education in the process of professional training".

The article is devoted to the study of the development of professional and communicative competence of future physical education instructors for specialized educational institutions of the residential type specializing in sports. The paper puts forward the suggestion that in the process of the formation of professional and communicative competence of future instructors in physical education it is important to differentiate between the notions of "competence", "communicative competence", and "professional competence". The authors offer their own definition of professional communicative competence of the future physical education instructor and substantiate the necessity of its introduction for improving the quality of training pedagogical workers for specialized educational institutions of the residential type specializing in sports.

The research of this problem is carried out by the authors on the basis of analysis, generalization and concretization of advanced pedagogical experience of training specialists in the field of physical education and sports.

Keywords: competence, professional competence, communicative competence, professional and communicative competence, formation of professional and communicative competence of a physical education instructor.

Актуальність дослідження. Сьогодні у суспільстві сформувалося розуміння залежності майбутнього України від професійної компетентності особистості майбутнього педагогічного працівника, яку він набуває в процесі фахової підготовки. Відповідно до Національної стратегії розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки та статті 21 Закону України «Про освіту», спеціалізована освіта передбачає засвоєння освітньої програми з відповідного виду спорту з метою набуття комплексу професійних компетентностей у галузі фізичної культури і спорту, формування та розвитку індивідуальних здібностей особи [3, 6]. Отже, зважаючи на те, що фізична культура і спорт є специфічною людською діяльністю, а навчання у спеціалізованих навчальних закладах має свої особливості, актуальним для нас є пошук нових підходів у формуванні ключових компетентностей майбутніх педагогічних працівників, а саме: майбутніх інструкторів із фізкультури.

Аналіз досліджень та публікацій, на які спираються автори. За останні роки все більше уваги приділяється професійному становленню особистості майбутнього педагогічного працівника в галузі фізичної культури і спорту, у зв'язку з чим актуалізується спрямованість професійної підготовки в системі спеціалізованої освіти. Аналіз наукової літератури свідчить про те, що професійна підготовка майбутніх фахівців різних сфер діяльності була предметом дослідження багатьох науковців. Теоретико-методологічні основи професійної освіти розкриті й обґрунтовані в працях В. Байденко, І. Зимньої, Л. Карпова, А. Маркова, О. Пометун, В. Сластьоніна, Л. Хоружої, А. Хуторського; зміст професійної підготовки працівників фізичної культури і спорту визначали С. Александра, Д. Годлевська, О. Загородна, З. Підручна, Л. Пляка; дослідженням комунікативної компетентності фахівців сфери фізичної культури і спорту займалися С. Єлканов, І. Зазюн, Є. Ільїн, І. Ісаєв, В. Кан-Калік, Н. Кузьміна, І. Кобер, Т. Маркіна, Н. Киршева, В. Косихін. У напрямку цього дослідження слід приділити увагу аналізу досліджень, спрямованих на визначення змісту понять «компетентність», «професійна компетентність» та «комунікативна компетентність» майбутнього педагогічного працівника в галузі фізичної культури і спорту (Н. Денисенко, А. Сущенко, Б. Шиян, І. Кобер, Т. Маркін, Н. Киршев, В. Косихін).

На думку Н. Денисенко, А. Сущенко та Б. Шиян, професійна компетентність працівника фізичної культури і спорту – це інтегральна характеристика, яка відображається в сукупності індивідуально-психологічних особливостей особистості і готовності його, як суб'єкта педагогічного впливу, структурувати наукові і практичні знання з метою ефективної організації навчально-тренувального процесу для успішного вирішення поставлених завдань, що визначає здатність вирішувати професійні задачі й проблеми, які

виникають в реальних ситуаціях професійної діяльності з використанням професійних знань та життєвого досвіду, цінностей та здібностей.

За Н. Денисенко, професійна компетентність фахівців із фізичного виховання повинна містити такі компоненти:

- знання нормативних документів у галузі фізичної культури; програмно-педагогічні вимоги до фізичного виховання дітей; теоретичні основи змісту і структури понять: фізична культура, фізичне виховання, фізичний розвиток, фізична готовність до життя, рухова підготовленість, фізкультурна освіта, фізична досконалість; закономірність анатомо-фізіологічного, нервово-психічного розвитку дітей; методики фізичного виховання дітей;

- знання теоретичних основ фізичного, психічного і духовного здоров'я людини; різних технологій фізичного, психічного і духовного оздоровлення; особистих потреб, інтересів, мотивів і схильностей людини й особливо дітей до оздоровлення і самооздоровлення;

- уміння виконувати різні види гімнастичних вправ; володіти тілом, фізичними якостями; займатися фізкультурою і спортом у повсякденному житті, збалансовано харчуватися, загартовуватися; використовувати сучасні оздоровчі технології; психічної й емоційної саморегуляції (бути радісним, добрим, чуйним, спокійним, уважним); формувати в собі чисті думки, позитивне ставлення до дітей, до ближнього, до природи, до життя.

Професійна компетентність фахівця з фізичної культури і спорту неможлива без загальної і комунікативної культури, що виражається в комунікативній компетентності особистості. На жаль, у педагогічній та психологічній літературі немає єдиної точки зору щодо визначення поняття «комунікативна компетентність», тому учені розуміють його по-різному, одні дослідники розуміють під цим поняттям здатність, інші – сукупність знань, умінь, навичок.

І. Кобер, Т. Маркіна, Н. Киршева, В. Косихін виділяють такі необхідні майбутньому фахівцю з фізичної культури і спорту комунікативні вміння, як уміння використовувати вербальні методи при навчанні та вихованні, уміння знаходити контакти з батьками, передбачати і запобігати конфліктам із вихованцями. Окрім цих умінь, дослідники виділяють уміння володіти усною мовою як засобом передачі інформації, уміння чітко висловлюватися, говорити доступною зрозумілою мовою, дохідливо передавати методичні вказівки, а також уміння виступити з доповіддю з проблеми фізичного виховання перед батьками, перед колегами, вміння провести бесіду тощо.

Проведений нами аналіз теоретичних джерел свідчить про те, що до сьогодні питання професійної та комунікативної компетентності фахівця у сфері фізичної культури і спорту в рамках спеціалізованої освіти, яку він набуває в процесі фахової підготовки, глибоко не вивчалось. Отже, вважаємо за потрібне розглянути окреслену нами проблему.

Постановка завдання. Метою статті є обґрунтування необхідності впровадження авторського визначення професійно-комунікативної компетентності майбутнього інструктора з фізкультури для вдосконалення підготовки педагогічних працівників спеціалізованих навчальних закладів спортивного профілю інтернатного типу. Для реалізації поставленої мети ми поставили такі завдання: на основі аналізу наукових джерел визначити сутність базових понять дослідження, зокрема «компетентність», «професійна компетентність», «комунікативна компетентність»; запропонувати авторське визначення поняття «професійно-комунікативна компетентність майбутнього інструктора з фізкультури»; обґрунтувати необхідність формування професійно-комунікативної компетентності майбутніх інструкторів із фізкультури в процесі фахової підготовки та можливість упровадження в навчальний процес спецкурсу «Комунікації в спорті».

Виклад основного матеріалу. Специфіка професійної діяльності в спеціалізованих навчальних закладах спортивного профілю інтернатного типу, що потребує вміння застосовувати психолого-педагогічні знання на практиці, комунікативної, професійної компетентностей та високої відповідальності, наголошує на особливій важливості формування професійних знань, умінь та навичок, а також певних професійно значущих особистісних якостей у процесі навчання майбутніх інструкторів із фізкультури в Україні.

Оскільки «вітчизняна вища освіта має виконувати триєдине завдання: інтегруватися до світового і європейського простору освіти, адаптуватися до нових суспільних демократично-ринкових відносин і водночас зберігати свою національну самобутність, ідентичність» [5 с.54], пропонуємо розглянути особливості навчання та фахову підготовку майбутніх інструкторів із фізкультури на базі аналізу освітнього процесу в спеціалізованих закладах освіти спортивного профілю інтернатного типу нашої держави.

В Україні такими закладами є вищі училища фізичної культури та спорту I рівня акредитації з безперервним інтегрованим освітнім процесом на трьох рівнях освіти згідно з Національною рамкою кваліфікацій (базова середня освіта, профільна середня освіта, професійна освіта). Підготовка фахівців здійснюється з числа перспективних спортсменів — резерву і кандидатів до національних збірних команд України з основних видів спорту за напрямом 01 Освіта; освітньо-кваліфікаційний рівень молодший спеціаліст; спеціальність 017 Фізична культура і спорт; кваліфікація інструктор із фізкультури. Молодші спеціалісти готуються для роботи інструктора з фізкультури з обраного виду спорту для спеціалізованих навчальних закладів, збірних команд України, спортивних шкіл та ін. [2].

Навчання у спеціалізованих закладах освіти спортивного профілю інтернатного типу має свої особливості. Першою особливістю цих навчальних закладів є поєднання учнями навчальної та тренувальної діяльності в закритих інтернатних умовах (учні та студенти живуть, тренуються та навчаються на території навчального закладу). Оскільки таких училищ в Україні нараховується лише 16 і кожне з них культивує свої види спорту, більшість спортивно обдарованих учнів та студентів приїжджає з різних частин України та опиняються далеко від дома та батьків.

Другою особливістю є великі спортивні навантаження в поєднанні з навчальним процесом, що спричиняє фізичне виснаження та постійне емоційне напруження. Все це має великий вплив на процес соціалізації та адаптації учня в таких умовах життя. Саме в навчально-тренувальному процесі відбувається процес соціалізації та адаптації учня, в процесі комунікації молодих спортсменів із педагогічними працівниками. В якості основного джерела соціалізації молодих спортсменів у спеціалізованих навчальних закладах інтернатного типу виступає саме інструктор з фізкультури. У процесі комунікації та спільної діяльності з учнем інструктор із фізкультури формує в нього переконання, норми поведінки, необхідні для нормального життя в суспільстві. Учні застосовують правила спільного проживання та праці, навчаються ефективно взаємодіяти один з одним, засвоюють культуру людських стосунків у процесі формування певних соціальних норм, ролей, функцій. Зважаючи на все вище зазначене, вважаємо за потрібне впровадження авторського визначення професійно-комунікативної компетентності майбутнього інструктора з фізкультури для вдосконалення підготовки педагогічних працівників спеціалізованих навчальних закладів спортивного профілю інтернатного типу.

Отже, під професійно-комунікативною компетентністю майбутнього інструктора з фізкультури слід розуміти інтегральну якість особистості, яка поєднує в собі індивідуально-психологічні якості особистості для досягнення цілей та завдань навчання і виховання, знання, уміння та навички з фізичного виховання та спорту та знання особливостей психолого-педагогічної роботи в спеціалізованих закладах освіти, що виявляється в процесі постійної комунікації з молодими спортсменами.

Процес формування професійно-комунікативної компетентності майбутнього інструктора з фізкультури в процесі фахової підготовки в спеціалізованих закладах освіти спортивного профілю можна умовно поділити на три етапи: визначення мети, процес навчання та підсумкове оцінювання [2].

На нашу думку, найважливішу роль у формуванні професійно-комунікативної компетентності майбутніх інструкторів із фізкультури відіграє другий етап. Серед особливостей умов формування професійно-комунікативної компетентності майбутнього інструктора з фізкультури в процесі фахової підготовки є забезпечення осмислення студентом особливостей професійної діяльності в спеціалізованих закладах освіти, її обов'язкової складової – професійної комунікації і оволодіння знаннями про неї. Важливою

умовою формування комунікативності майбутніх інструкторів із фізкультури є організація в навчальному процесі ефективної педагогічної комунікації між викладачами та студентами. Високий рівень комунікативної компетентності викладача безпосередньо впливає на формування комунікативності студентів, оскільки комунікація – це процес двостороннього обміну інформацією, результатом якого є взаєморозуміння. Отже, вважаємо за потрібне для подальшого вдосконалення процесу формування професійно-комунікативної компетентності майбутнього інструктора з фізкультури розглянути фахові дисципліни, спрямовані на формування цієї компетентності.

Формування професійно-комунікативної компетентності майбутніх інструкторів із фізкультури відбувається під час вивчення фахових дисциплін, таких як психологія спорту, педагогіка, тренерська практика тощо. Саме в процесі вивчення фахових дисциплін студенти розуміють важливість урахування психологічних особливостей кожної людини, здібностей, темпераменту, рис характеру, спрямованості особистості на ту або іншу діяльність, вчать правильно спілкуватися, встановлювати контакти, позитивно впливати на особистість, розуміти емоційний стан людини, вміти спостерігати за співрозмовником і співчувати йому. В процесі вивчення загальної, вікової психології та психології спорту у студентів формуються знання про особливості спортивної діяльності в її різноманітних видах; знання про особливості психічного розвитку кожного вікового періоду; психологічні особливості особистості спортсмена; психологічні особливості комунікації тренера та спортсмена; вивчають особливості психологічної підтримки в процесі адаптації спортсмена до умов навчально-тренувального процесу. Під час вивчення курсу «Педагогіка» студенти вивчають особливості процесу навчання та виховання різних вікових груп спортсменів; навчаються особливостям педагогічної взаємодії «тренер-спортсмен»; вивчають основні закони та закономірності педагогічної науки, засоби, методи та форми навчання. Тренерська практика дає змогу студентам виконувати практичні завдання, що сприяють формуванню вмінь застосувати набуті знання професійної комунікації у практичній діяльності; умінь проектувати та організовувати процес спілкування, оцінювати його ефективність; велике значення відіграють навчальні завдання і вправи, що сприяють активності комунікативної діяльності майбутніх фахівців інструкторів із фізкультури. На підставі всього вище зазначеного, вважаємо за потрібне впровадження в навчальний процес спеціалізованих навчальних закладів освіти спортивного профілю інтернатного типу спеціального навчального курсу «Комунікація в спорті», який буде спрямований на формування саме професійно-комунікативної компетентності майбутніх інструкторів із фізкультури. Спецкурс передбачатиме засвоєння знань про спілкування, його види й функції; поєднає в собі психолого-педагогічні основи та особливості професійної комунікації в спеціалізованих закладах освіти; забезпечить формування комунікативних умінь та навичок, необхідних у спортивній діяльності; навчить професійному використанню невербальних засобів спілкування та навичок ефективного слухання. Засвоєння спецкурсу студентами забезпечить успішне формування професійно-комунікативної компетентності майбутнього інструктора з фізкультури в процесі фахової підготовки, що стане одним із способів підвищення якості освіти в цілому.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Таким чином, проектуючи та організовуючи процес формування професійно-комунікативної компетентності майбутніх інструкторів із фізкультури в процесі фахової підготовки, варто розглядати цю категорію як систему, що включає сукупність базових та фахових (спеціальних) знань, умінь та якостей особистості та вміння використовувати її в професійній діяльності в умовах спеціалізованих навчальних закладах спортивного профілю інтернатного типу. Професійна діяльність майбутнього інструктора з фізкультури повинна керуватися гуманістичною спрямованістю, яка передбачає ставлення до вихованців як до найвищої цінності, визнання їх права на вільний розвиток, прояв своїх здібностей, а також орієнтацію на спільну діяльність. Зважаючи на те, що від рівня розвитку професійно-комунікативної компетентності інструктора з фізкультури значною мірою залежить ефективність його професійної діяльності, слід організувати в освітньому середовищі спеціалізованих навчальних

зкладах спортивного профілю ефективну та актуальну в сучасній освіті суб'єкт-суб'єктну взаємодію викладачів і студентів, забезпечувати оволодіння майбутніми інструкторами з фізкультури знаннями та вміннями професійної комунікації та вмінням використовувати їх у майбутній професійній діяльності. Процес формування професійно-комунікативної компетентності майбутнього інструктора з фізкультури потребує подальших досліджень та пошуку ефективних шляхів його вдосконалення, зокрема наукового обґрунтування та експериментальної перевірки потребує успішність упровадження в навчальний процес спеціального курсу «Комунікації в спорті», спрямований на формування професійно-педагогічної компетентності майбутніх інструкторів із фізкультури.

Список використаних джерел

1. Александрова С. А. Професійно-комунікативна компетентність : тексти лекцій / С. А. Александрова. – Харків: ХНАМГ, 2008. – 40 с.
2. Галузевий Стандарт Вищої Освіти. Освітньо-професійна програма підготовки молодшого спеціаліста за спеціальністю 017: Фізична культура і спорт. Напрямок підготовки 01: Освіта. Кваліфікація: інструктор з фізкультури [Електронний ресурс]. – Київ : Міністерство освіти і науки України, 2017 – 11 с. – Режим доступу : <https://mon.gov.ua/...standartiv.../017-fizichna-kultura-i-sport>.
3. Про освіту : Закон України від 05 вересня 2017 р. №2145-VIII [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України. – 2017. – № 38-39 . – Ст. 380. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua/>.
4. Зимняя И. А. Ключевые компетентности как результативно-целевая основа компетентностного подхода в образовании. Авторская версия / И. А. Зимняя. – М. : Исследовательский центр проблем качества подготовки специалистов, 2004. – 42 с.
5. Малихіна Я. А. Теоретико-методологічні засади управління взаємодією вищого навчального закладу із зовнішнім середовищем : монографія / Я. А. Малихіна. – Харків : ФОП Шейніна О. В., 2013. – 420 с.
6. Національна стратегія розвитку освіти України на 2012-2021 роки [Електронний ресурс] : Указ Президента України від 25.06.2013 / Верховна Рада України. – Режим доступу : www.mon.gov.ua.
7. Пометун О. І. Теорія та практика послідовної реалізації компетентнісного підходу в досвіді зарубіжних країн / О. І. Пометун; під заг. ред. О.В.Овчарук // Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи. – Київ : К.І.С., 2004. – С.16-25.
8. Про затвердження національної рамки кваліфікації: Постанова Кабінету міністрів України від 11.02.2017. №1341. [Електронний ресурс] / Кабінет Міністрів України. – Режим доступу: <http://www.zakon2.rada.gov.ua>
9. Родигіна І. В. Компетентнісно орієнтований підхід до навчання / І. В. Родигіна. – Харків : Вид. група “Основа”, 2005. – 96 с.
10. Семенов О. М. Українська культуромовна особистість учителя (формування в системі професійної підготовки): монографія / О. М. Семенов. — Київ : Педагогічна думка, 2007. – 320 с.
11. Столяренко Л. Д. Педагогика и психология высшей школы: учебное пособие / Л. Д. Столяренко. – Ростов н/Д: Феникс, 2002. – 544 с.
12. Уйсімбаєва Н. Розвиток професійної компетентності – шлях до підготовки висококваліфікованих фахівців / Н. Уйсімбаєва // Рідна школа. – 2006. – № 9. – С. 17-19.
13. Хуторской А. В. Ключевые компетенции и образовательные стандарты [Електронний ресурс] / А. В. Хуторской // Эйдос : интернет-журнал. – 2002. – Режим доступу : <http://www.eidos.ru/journal/2002/0423.htm>.

References:

1. Aleksandrova, SA 2008, *Profesiino-komunikativna kompetentnist*, [Professional and communicative competence] Kharkivska natsionalna akademiia miskoho hospodarstva, Kharkiv.
2. Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy 2017, *Haluzevyi Standart Vyschoi Osvity. Osvitno-profesiina prohrama pidhotovky mladshoho spetsialista za spetsialnistiu 017: Fizychna kultura i sport. Napriam pidhotovky 01: Osvita. Kvalifikatsiia: instruktor z fizkultury*, [Branch Standard of Higher Education. Educational-professional program of preparation of junior specialist in the specialty 017: Physical culture and sports. Direction of preparation 01: Education. Qualification: Physical Education Instructor] Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy, Kyiv, <<https://mon.gov.ua/...standartiv.../017-fizichna-kultura-i-sport>>.

3. Prezident Ukrainy 2017, 'Zakon Ukrainy Pro osvitu vid 05 veresnia 2017 roku № 2145-VIII', [About Education: Law of Ukraine dated September 5, 2017 No. 2145-VIII] *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, no. 38-39, stattia 380, <<http://www.rada.gov.ua/>>.
4. Zimnjaja, IA 2004, *Kljuchevye kompetentnosti kak rezultativno-celevaja osnova kompetentnostnogo podhoda v obrazovanii. Avtorskaja versija*, [Key competences as the effective-target basis of competence approach in education. Author's version] Issledovatelskij centr problem kachestva podgotovki specialistov, Moskva.
5. Malykhina, YaA 2013, *Teopetyko-metodolohichni zacady upravlinnia vzaiemodiieiu vyshchoho navchalnogo zakladu iz zovnishnim seredovyschem*, [Theoretical and practical methods for managing the interaction of higher educational institutions with the external environment] FOP Sheinina O. V., Kharkiv.
6. Prezydent Ukrainy 2012, *Ukaz Prezidenta Ukrainy vid 25.06.2013 Pro Natsionalnu stratehiu rozvytku osvity v Ukraini na period do 2021 roku*, [National Strategy for the Development of Education of Ukraine for 2012-2021] <www.mon.gov.ua>.
7. Pometun, OI 204, 'Teoriia ta praktyka poslidovnoi realizatsii kompetentnisnogo pidkhodu v dosvidi zarubizhnykh krain', in Ovcharuk, OV (ed.), *Kompetentnisnyi pidkhid u suchasni osviti: svitovy dosvid ta ukraïnski perspektyvy*, [Theory and practice of consistent implementation of the competent approach in the experience of foreign countries] K.I.S., Kyiv, S. 16-25.
8. Kabinet Ministriv Ukrainy 2017, *Postanova vid 11.02.2017 no. 1341 Pro zatverdzhennia natsionalnoi ramky kvalifikatsii*, [Approval of the national qualification framework: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated 11.02.2017. No. 13441.] Kyiv, <http://www/zakon2.rada.gov.ua>.
9. Rodyhina, IV 2005, *Kompetentnisno oriientovanyi pidkhid do navchannia*, [Competency-oriented approach to learning] Vydavnycha hrupa Osnova, Kharkiv.
10. Semenoh, OM 2007, *Ukrainska kulturomovna osobystist uchytelia (formuvannia v systemi profesiinoi pidhotovky)*, [Ukrainian cultural personality of the teacher (formation in the system of vocational training)] Pedagogichna dumka, Kyiv.
11. Stoljarenko, LD 2002, *Pedagogika i psihologija vysshej shkoly*, [Pedagogy and psychology of the higher school] Feniks, Rostov-na-Donu.
12. Uisimbaieva, N 2006, 'Rozvytok profesiinoi kompetentnosti – shliakh do pidhotovky vysokokvalifikovanykh fakhivtsiv', [The development of professional competence is the path to the training of highly skilled professionals] *Ridna shkola*, no. 9, pp. 17-19.
13. Hutorskoj, AV 2002, 'Kljuchevye kompetencii i obrazovatelnye standarty', [Core competencies and educational standards] *Jejdos*, <<http://www.eidos.ru/journal/2002/0423.htm>>.

Стаття надійшла до редакції 02.12.2017р.